

Grupul 3

Studii de caz, prezentari, beneficii si posibile obligatii

Conform Directivei Habitate procesul de implementare a rețelei Natura 2000 trebuie să țină cont de cerințele economice, sociale și culturale, promovând dezvoltarea activităților economice a siturilor Natura 2000. Desemnarea siturilor Natura 2000 creează anumite obligații, dar oferă și o serie de beneficii și oportunități pentru comunitățile locale și proprietarii de terenuri.

Beneficii :

- eticheta ecologică pentru produsele și serviciile locale
- sprijin pentru accesarea fondurilor de la UE
- crearea de locuri de muncă
- venituri suplimentare prin promovarea eco-turismului
- utilizarea durabilă a resurselor

Obligații :

- evitarea activităților care ar putea afecta în mod semnificativ speciile sau habitatele pentru care a fost desemnată zona
- respectarea măsurilor necesare pentru conservarea speciilor și habitatelor

Mesaje principale

Natura 2000 nu înseamnă scoaterea din uz a terenurilor, ci păstrarea practicilor tradiționale agro-pastorale și silvice care nu dăunează patrimoniului existent.

Pentru Regiunea 7 Centru am detaliat informațiile pentru următoarele tipuri predominante:

- zone forestiere
- zone umede
- pășuni și fânețe

- **Zonele forestiere**

În domeniul forestier implementarea rețelei Natura 2000 nu aduce schimbări față de prevederile normelor silvice în vigoare, dar va aduce schimbări în aplicarea lor .

- Principiul dezvoltării durabile este transpus în amenajamentele silvice efectuate la nivel de unitate de bază ca unități de producție, pe masive ori complexe de păduri cu suprafețe relativ mari (stipulate în Legea 38/2006). Reglementările din studiile de amenajare – efectuate pe suprafețe mici în cazul pădurilor aparținând persoanelor fizice - nu pot răspunde satisfăcător, nici exigențelor pe care le impun principiile continuității și al eficacității funcționale, și nici celor specifice principiului conservării biodiversității ecosistemelor forestiere

- Gospodărirea pădurilor se axează în continuare pe promovarea regenerării naturale a arboretelor, condiție esențială a menținerii biodiversității pădurilor cu funcții principale de producție. În acest sens în pădurile naturale se vor promova tratamente intensive cu regenerare naturală.

- Certificarea pădurilor din siturile Natura 2000 – proces de evaluare foarte costisitoare și condiție de export de masă lemnoasă spre comunitatea europeană - sunt susținute în accesarea de fonduri din Uniunea Europeană.

- Practicarea pășunatului se va face în conformitate cu legislația în vigoare pentru evitarea supra-pășunatului și în scopul protejării habitatelor de interes.
- În urma activităților de exploatare a masei lemnoase din pădurile certificate nu se plătește taxa de 1% la Administrația Fondului de Mediu, calculată după valoarea licitată/negociată.
- Se vor lua măsuri de prevenire a afectării habitatelor și a speciilor sălbatice prevăzute în anexele Directivelor Habitate și Păsări. În acest sens orice investiție va fi precedată de studiu de impact pe habitatele și speciile comunitare pentru care a fost declarat situl de interes european.

Vânătoare

- Activitățile de vânătoare se vor desfășura în continuare pe baza Legii vânătorii, baza de calcul pentru recolte rămânând raportul dintre efectivele optime și cele reale.
- La unele specii, ca de exemplu la carnivore, propunerile de recoltă vor putea crește față de nivelul ultimilor 2 ani, pe baza unor noi metodologii de evaluare.
- Va crește considerabil proporția veniturilor din turismul cinegetic, siturile Natura 2000 cu carnivore oferind mari oportunități.

Produse accesorii ale pădurii

Va crește interesul pentru fructele și ciupercile de pădure, interesul pentru utilizare mai eficientă a resurselor de plante medicinale bazate pe evaluări mai precise, fără să fie afectate semnificativ populațiile.

Crește valoarea mierii de mană, de zmeură sau de tei recoltate, zonele din siturile Natura 2000 fiind considerate naturale, fără poluare.

Ordonanță de urgență nr. 139/2005 privind administrarea pădurilor din România aprobată cu modificări și completări de Lege nr. 38/2006 stabilește că după forma de proprietate, ocoalele silvice sunt:

- a) ocoale silvice de stat - cele înființate de instituțiile specializate ale statului. Acestea asigură administrarea pădurilor proprietate publică a statului și pot asigura servicii silvice sau administrarea pădurilor altor proprietari, pe bază de contract;
- b) ocoale silvice private - cele înființate de unitățile administrativ-teritoriale, de persoane juridice sau de persoane fizice. Acestea asigură servicii silvice și administrarea pădurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale și a pădurilor proprietate privată a celor care le-au înființat, precum și pentru alți proprietari, pe bază de contract. Mai mulți proprietari se pot asocia pentru înființarea unui ocol pe principiul eficienței."

Pentru toate pădurile supuse regimului silvic se elaborează amenajamente silvice.

(2) Amenajamentul silvic se întocmește la nivel de unitate de bază.

(3) Amenajamentele silvice sunt de două tipuri:

- a) amenajamente de tip I - se întocmește un singur amenajament pentru toate proprietățile forestiere mai mici de 100 ha/proprietar, cuprinse în teritoriul administrativ al unei localități;
- b) amenajamente de tip II - se întocmește câte un amenajament pentru fiecare proprietate forestieră mai mare de 100 ha/proprietar sau pentru fiecare suprafață rezultată prin asocierea proprietarilor, dacă aceasta este mai mare de 100 ha.

Art. 6. - Autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură suportă de la bugetul de stat cheltuielile pentru elaborarea amenajamentelor silvice, în condițiile legii, după cum urmează:

- a) pentru toate amenajamentele de tip I;
- b) pentru amenajamentele de tip II, dacă suprafața amenajată provine din proprietăți ale persoanelor fizice și/sau juridice asociate în scopul gospodăririi pădurilor, dacă fiecare proprietate este mai mică de 100 ha.

- **Zonele umede**

Siturile Natura 2000 desemnate pe aceste zone umede prezintă o serie de caracteristici specifice, care trebuie avute în vedere în procesul comunicării cu factori implicați.

Pe aceste locuri au loc activități agricole pe scară redusă, în general în sistem extensiv. Terenurile, în cazul în care nu sunt complet neproductive, sunt utilizate mai mult ca pășuni și fânețe, activități care în general nu au impact prea mare asupra valorile naturale.

Activitățile practicate pe majoritatea zonelor umede sunt cele tradiționale, care sunt încurajate de rețeaua Natura 2000, care este un fapt pozitiv. Proprietarii de teren însă nu au venituri prea mari din zone umede, și la momentul de față ei caută alternative mai profitabile, fapt care poate să aibă efecte atât negative, cât și pozitive în viitor, măbind astfel importanța procesului de comunicare .

Pe numeroase lacuri desemnate ca SPA-uri se desfășoară activități piscicole, care pot genera conflicte de interes, mai ales prin pagubele produse de păsări ihtiofage, obligativitatea menținerii stufărișurilor ca locuri de cuibărit, etc.

Pe aceste situri importanța apei este majoră atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ. Situl este dependent de apă, din care cauză acțiunile de gospodărirea apelor executate fără a lua în considerare cerințele protecției naturii pot avea efecte majore, chiar fatale asupra acestora. Pot apărea conflicte majore cu agențiile de gospodărire a apelor. Acțiunile de prevenire a inundațiilor au prioritate, dar pot fi executate și în mod ecologic, dacă factorii de decizie sunt conștienți de importanța habitatelor acvatice.

Pe majoritatea zonelor umede se practică activități de vânătoare și pescuit sportiv sau comercial. Gestionarii nu au informații suficiente despre acțiunile care vor fi permise sau interzise pe situri Natura 2000, se tem de restricții. De asemenea nimeni nu știe care vor fi restricțiile în domeniul turismului și a sporturilor acvatice, care sunt din ce în ce mai populare. Proprietarii consideră ca rețeaua Natura 2000 constituie un pericol asupra investițiilor deja făcute.

Pe de altă parte mentalitatea oamenilor despre zonele umede trebuie schimbată. În trecut gândirea era orientată spre includerea acestora în terenuri arabile prin desecări, drenări etc. sau o utilizare cât mai intensivă a acestora. Ar trebui accentuată ideea că și prin păstrarea lor se pot genera câștiguri materiale, dar de alt tip (turism ecologic).

Grupuri țintă specifice zonelor umede: proprietari de terenuri, administrații locale, gestionarii fondurilor de vânătoare și de pescuit, servicii de gospodărirea apelor.

Considerăm că în cursul comunicării trebuie să evităm să facem orice afirmație, care din greșeală ar putea sugera că rețeaua Natura 2000 poate să aibă influență asupra drepturilor de proprietate. Deoarece majoritatea proprietarilor au recăpătat recent terenurile, acesta este un punct destul de sensibil pentru ei.

În schimb trebuie scoase în evidență beneficiile de care ar putea profita cei care au în proprietate sau în administrare terenuri incluse în rețeaua Natura 2000. Procesul de aderare la Uniunea Europeană este în general acceptat și dorit de populație, trebuie evidențiat faptul că acordarea de statut „sit Natura 2000” pentru habitatele umede de interes comunitar este o condiție a aderării.

Mediatizarea poate fi utilă mai ales în cazul siturilor care sunt cunoscute de publicul larg, de exemplu a lacurilor din Dumbrăvița, Sânpaul sau altele. Zonele umede pot furniza de asemenea numeroase specii „flagship” (specii arhicunoscute și apreciate ce pot fi folosite în mediatizare) cum poate fi barza albă, castorul etc.

Avantajele includerii unui teren în rețeaua Natura 2000 pot fi:

- continuarea practicării activităților în cazul eleșteelor piscicole
- compensările pot suplimenta veniturile care pe aceste terenuri sunt în general mici
- se poate dezvolta turismul ecologic în zonă: - birdwatching, etc.
- zona câștigă o publicitate mai mare, capătă o imagine mai bună
- pot fi accesate fonduri UE

Dezavantaje - pierderi din restricții

- obligația de a nu schimba natura zonei umede
- sarcini în plus în scopul managementului sitului

- cheltuieli în plus generate de statut sit Natura 2000 (planuri de management, studii de evaluare a impactului de mediu etc.)

- **Pașuni si fânețe**

PROBLEME

- **Suprapășunarea** – cu efecte grave asupra habitatelor prin diminuarea biodiversității specifice datorita impactului degradant antropo-zoogen, a incarcarii terenurilor cu prea multe substanțe organice provenite de la dejecții, prin eroziunea solului care de multe ori este scheletic, in acest caz creându-se in urma precipitațiilor ravene de scurgere a apei, etc;
In acest sens, speciile caracteristice pajii;tilor naturale sunt înlocuite cu *Nardus stricta* (Monografia Retezatului – Folosirea pajistilor).

Începând din anul 1999 pășunile alpine au fost preluate din nou de consiliile locale, după ce ele fuseseră administrate de ocoalele silvice, pe baza amenajamentelor silvopastorale, care reglementau pășunatul. Prin preluarea de către consiliile locale, prevederile amenajamentelor silvopastorale nu au mai fost respectate. Pășunile au început să fie subînchiriate de către administratorii lor, altor persoane decât proprietarilor de drept. Administratorii pășunilor nu au mai avut posibilitatea de a exercita un control eficient al acestor activități, ceea ce a dus adesea la suprapășunat.

- **Nepășunarea** – in pășunile unde aceasta activitate este tradițională, in timp s-a dezvoltat o biodiversitate specifica ridicata ce include numeroase specii ce necesita protecție. In lipsa acestei practici, aceste habitate inaintea spre inburuienare si impadurire, multe specii dispărând in urma modificării habitatului;

- Defrișarea jnepenisurilor, inenuperetelor si pasunilor impadurite de catre ciobani si localnici;
- Incendierea jnepenisurilor provocata de catre ciobani;

Faptul ca ciobanii se plâng de extinderea naturală a jnepenișurilor nu este nejustificat, dat fiind rolul protector al acestora și suprafețele mari de pe care jneapănul a fost lichidat în decursul vremii prin defrișări și incendieri provocate;

- Pășunarea înainte de 1 mai (C-tin Draglescu), vegetatia este frageda si usor de distrus de copitele animalelor inainte de aceasta data (popular se spune ca se raceste pajistea);

- Cosirea înainte de 15 iunie (Sapard 3.3), daca aceasta activitate se realizeaza prea devreme speciile rare nu apuca sa fructifice, iar daca este practicata prea tarziu, faneata se imburuieneaza;

- Transformarea pajiiștilor in teren arabil;

- Lipsa unui management coerent pentru aceste tipuri de habitate;

- Înlocuirea cirezilor de vaci cu turme de oi si capre (schimbare semnificativă a folosinței terenurilor), apărând riscul suprapășunatului și a degradării fânețelor, ceea ce duce la pierderea biodiversității);

REZOLVARI SI PRINCIPII

Toate problemele si rezolvarile acestora vor trebui sa fie introduse in planurile de management pentru viitoarele situri Natura 2000.

- Absența îngrășămintelor chimice de pe fânețe și pășuni permite obținerea unor produse pure din punct de vedere ecologic; Aceste produse sunt foarte căutate pe piața comunității europene si au preturi mult mai bune;

- Metodele tradiționale de pășunat si de întoarcere a fanului au condus la o dezvoltare a pasunilor care acopera cea mai mare parte a zonelor importante sub aspect protectiv. In acest caz este necesara utilizarea terenului si a practicilor de exploatare care au existat pana in prezent; Metodele tradiționale de pășunat și modalitățile de obținere a fânului au condus la dezvoltarea pajiiștilor actuale. Bogăția de specii din pajiiști conține un amestec de floră mediteraneană, carpatică și de stepă;

- Pășunatul combinat cu practicile tradiționale de amenajare a pășunilor și fânețelor (tăierea tufișurilor și arbuștilor) sunt necesare pentru menținerea pajiștilor într-o stare favorabilă. Deoarece cererea de carne și lapte a scăzut, multe pajiști nu au mai fost folosite, iar fânul nu a mai fost cosit. Tufișurile și ciulinii s-au instalat pe pajiștile abandonate și o pătură de resturi vegetale moarte s-au dezvoltat rapid peste pajiști sufocându-le (ADEPT);
- O amenințarea deosebită o constituie starea precară a economiei agricole locale. Metodele tradiționale agricole neprofitabile, emigrarea masivă a populației din mediul rural, au dus la abandonarea terenurilor marginale și intensificarea exploatarei terenurilor ușor accesibile. Deoarece biodiversitatea zonei este dependentă de metodele tradiționale de utilizare a terenurilor, modificări ale folosirii terenurilor au ca efect degradarea biodiversității și pierderea multor specii amenințate de floră și faună (PROIECT ADEPT);
- În viitoarele planuri de management vor trebui incluse o serie de reguli agronomice și tradiționale. În vechile amenajamente silvopastorale pășunile erau împărțite pe categorii funcționale. Pășunile din categ. I aveau restricții pentru protecția solului. Pentru pășunile din categoria a II-a era stabilită durata sezonului de pășunat, numărul și durata ciclurilor de pășunat, durata refacerii covorului vegetal, încărcarea, capacitatea de pășunat, etc. Aceste criterii pot deveni recomandări pentru managementul durabil al pășunatului;
- Conform OUG 195/2005, art 50 (1), proprietarii de terenuri extravilane situate în arii naturale protejate supuse unor restricții de utilizare, sunt scutiți de plata impozitului pe teren; Aceasta măsură trebuie extinsă și pentru viitoarele situri Natura 2000 din țară; se pune problema dacă acest fapt poate să stimuleze suficient acești proprietari de teren;
- Dezvoltarea unui turism ecologic; Agroturismul bazat pe tradiție și produse ecologice poate duce la crearea unui brand; Comunitatea locală poate să creeze multiple nișe astfel încât fiecare familie angrenată să facă parte dintr-un mecanism turistic bine pus la punct și promovat; Împreună, aceste familii pot să-și promoveze la nivel național și internațional mai bine serviciile, tradițiile și cadrul natural din apropiere (vezi modelul SIBIEL).
- Crearea de arii protejate unde conservarea pășunilor și fânețelor montane să se bazeze pe un plan de management;
- Stoparea practicilor de defrisare și incendiere a jnepenisului;
- Practicarea pășunatului rațional conform studiilor silvopastorale;
- Totdeauna este preferabil ca pășunile să fie transformate în fânețe, biodiversitatea acestora fiind mai mare (principiu...);
- Conform OUG 195/2005, art 52 (2), în ariile naturale protejate și în vecinătatea acestora este interzisă schimbarea destinației terenurilor; Astfel, în arii naturale protejate la nivel național peste care se vor suprapune situri Natura 2000 este interzisă deja reducerea suprafețelor pajiștilor existente, a jnepenisurilor și a tufișurilor;
- Pășunile alpine sunt mai sărace în specii (până la 20 de cormofite, în verbis C-tin Dragulescu), pe când cele de altitudine mai joasă sunt mai bogate în specii. În acest sens, nardetele submontane sunt cele de interes comunitar, pentru acestea fiind nevoie de aplicarea unui management ce să ducă la conservarea lor;
- Fânețele montane cuprinse între 500 și 1000 m altitudine prezintă o biodiversitate foarte ridicată și constituie habitate în care se regăsesc multe specii de orhidee, multe protejate; aceste fânețe pot constitui un punct de atracție pentru turiști (C-tin Dragulescu);
- Pentru persoanele ce desfășoară activități în viitoarele arii Natura 2000 ar fi bine să se asigure un pret minim garantat pentru produsele pe baza de lapte prin care să se asigure minimă rentabilitate pentru producători, cu corectare anuală în funcție de rata inflației;
- Acordarea unor subvenții prin plăți directe pe cap de animal, (la nivel de cel puțin 50% față de sistemul ce s-a practicat în UE), în 2006 - 2008, și corelarea, după 2008, a nivelului acestor subvenții cu cel practicat în UE, (integral) după 2008. Menținerea acestor subvenții în paralel cu subvențiile prevăzute de CE pentru zonele defavorizate, la unitate de suprafață, cel puțin până la asigurarea redresării numărului de animale normat, acoperitor față de suprafața de pășuni și fânețe naturale existente în 2006 (Forumul Montan Roman);
- Trebuie evitată discuția despre posibile stimulente economice pentru conservarea pajiștilor, altele decât Sapard 3.3. Nu se poate discuta despre alte compensații pentru utilizarea

traditionala a terenului sau despre despagubiri, atat timp cat acestea nu vor fi stipulate intr-un act normativ;

- Dezinteresul factorilor implicati fata de posibilele pierderi ale diversitatii biologice este mare. Trebuie gasite metode prin care oamenii sa inteleaga si sa doreasca sa fie implicati in masuri de conservare a pajistilor; Acest lucru trebuie corelat in discutiile cu factorii implicati cu o posibila dezvoltare in turism a zonei;

*- Pajiștile nu pot fi separate de peisajul cultural, ele constituindu-se ca element istoric și integrat. Siturile cu cele mai rare și interesante plante, de exemplu versanții pășunați abrupti sunt menținute curate prin ardere. Pajiștile cu *Salvia nutans* și *Linum flavum* dețin o diversitate redusă (cca 10 specii pe releveu), dar au un rol ecologic și conservativ inestimabil la nivel european. Numărul speciilor din Lista Roșie nu trebuie să fie singurul considerent al evaluării valorii comunității sau habitatului. Peste tot în Europa pajistile au suferit schimbări drastice în management și sunt într-o stare de flux. Fânețele extensive încă își au un rolul important în agricultură la noi în țară. Astfel de arii sunt rare în Europa, de aceea sunt extrem de valoroase pentru cercetare și interpretare conservativă (SIGHISOARA –TARNAVA MARE-NAT. 2000);*

-Atragerea investitorilor in protectia anumitor zone – lucru care ar insemna mult in ceea ce priveste imaginea;

Programul SAPARD - Masura 3.3 – „Metode agricole de productie proiectate sa protejeze mediul si sa mentina peisajul rural” - reprezinta un sprijini financiar al Uniunii Europene pentru dezvoltarea mediului rural si a agriculturii.

Masura 3.3 consta intr-un numar de activitati pilot voluntare la care fermierii vor fi invitati sa participe in schimbul unor plati anuale pe o perioada de minim 5 ani.

Pe langa societatile comerciale agricole, solicitantii eligibili pot fi si:

- Producatorii individuali, conform Legii 507/2002 si 300/2004, fara personalitate juridica;*
- Asociatiile agricole familiale cu statut juridic, conform Legii nr. 300/2004, fara personalitate juridica;*
- Asociatiile agricole si grupurile de producatori cu personalitate juridica, organizate conform Legii 277/2004, cu personalitate juridica;*

Aceasta masura este impartita in 3 submasuri, din care una se refera la Conservarea biodiversitatii prin practici agricole traditionale prin:

- Conservarea pasunilor si fanetelor alpine prin asigurarea exploatarii rationale a acestora cu o incarcatura de 0,3 - 0.5 UVM / hectar;*

Eliminarea efectelor eroziunii prin suprainsamantare cu specii autohtone, intretinerea suprafetelor prin cosit cel putin o data pe an, nu inainte de data de 15 iunie, prevenirea acidifierii solului, prin neutilizarea a cel putin 20 % din suprafata pasuni utilizate prin rotatie timp de un an.

« Povesti de succes »

Exemple din Regiunea 7 Centru

Organizația ADEPT - N2000 în Sighișoara- Târnava Mare

ADEPT promovează includerea zonei Sighișoara-Târnava Mare în Natura 2000.

La cererea agențiilor pentru protecția mediului din regiune, ADEPT a editat și tipărit broșuri informative despre Natura 2000. Ele sunt distribuite prin intermediul primăriilor și a agențiilor de protecția mediului.

ADEPT finanțează consultanță tehnică pentru a-i ajuta pe fermieri să aibă acces la subvenții pentru agri-mediu (SAPARD 3.3). Zona Sighișoara-Târnava Mare a devenit o importantă zonă-pilot de testare a subvențiilor UE pentru gospodărirea adecvata al pajiștilor.

După consultarea cu localnicii, ADEPT a încheiat planurile de management general cu consiliile locale și grupurile comunitare. Măsurile pentru conservarea biodiversității vor fi practice și eficiente numai dacă sunt realizate în strânsă cooperare cu localnicii.

ADEPT a desemnat 3 consultanți tehnici care să îi ajute pe țărani în accesarea fondurilor SAPARD 3.3 HNV pentru gestionarea fânețelor, realizând faptul că doar publicitatea și asistența tehnică nu sunt suficiente pentru a-i atrage pe țărani în schemele agriculturii ecologice. Un teren de 50ha de fâneață de lângă Saschiz este întreținut și refăcut de ADEPT în scop demonstrativ pentru fermieri și vizitatori. ADEPT a prezentat primele solicitări SAPARD 3.3 din țară și speră să acopere 15,000 ha de fânețe HNV prin acorduri de management 3'3.

Împreună cu reprezentanții APM Mureș și Sibiu, ADEPT a organizat prezentări publice în 6 din cele 9 comune din situl propus în Sighișoara – Târnava Mare. Prin aceste prezentări, legăm identitatea N2000 în mod concret de granturile pentru agricultură ecologică (SAPARD 3.3) și oportunitățile de marketing în producție și turism. Oferim exemple despre comunități locale din Marea Britanie din interiorul unor situri N2000 care reușesc că tragă foloase din acest statut.

ADEPT organizează cursuri și seminarii în școli, pentru promovarea înțelegerii de către copiii din zonă a problemelor de mediu și a legăturii dintre mediu, alimentație și sănătate.

Dezvoltarea micilor afaceri: produse locale

ADEPT: a creat grupuri de producători locali, sprijinind locuitorii în realizarea pasului de la producția domestică la cea comercială, realizând ambalajele și etichetele, și stabilind legături între producători și piața locală.

- A conceput și construit uscătoare solare folosind o tehnologie simplă, care vor îmbunătăți procesul de păstrare a fructelor și legumelor și vor oferi produse ce pot fi desfăcute pe piață. Aceste uscătoare sunt construite de către tâmplari locali.
- A contribuit la formarea grupurilor *Slow Food* în zonă, reunind consumatorii (hoteluri, restaurante, cumpărători internaționali) și fermierii și producătorii locali.
- Contribuie la dezvoltarea un 'box scheme' (livrarea zilnică directă la domiciliu) care va oferi micilor producători locali piețe pentru desfacerea fructelor și legumelor proaspete.
- Contribuie la dezvoltarea producției de brânzeturi de calitate pentru a adăuga valoare laptelui de vacă și oaie, principala sursă de venit cash din zonă. Supraviețuirea pajiștilor depinde de continuarea creșterii animalelor.

Dezvoltarea micilor afaceri – turism rural

ADEPT a sprijinit înființarea asociației de turism rural din Saschiz, ASTER, și promovează stabilirea de legături benefice cu grupări similare din România, și cu tur-operatori internaționali.

- a dezvoltat un curs modern și eficient de turism rural pentru a îmbunătăți pensiunile și a stimula activitățile conexe precum ghizi pentru plimbări și călărie, sau realizarea și vânzarea de produse meșteșugărești tradiționale.
- întocmește trasee de drumeție între satele din zona Sighișoara–Târnava Mare.
- a inaugurat un Centru de Informare Turistică în Saschiz, stabilind astfel legătura dintre vizitatori, pensiuni și micii producători, și oferind materiale informative pentru a explica importanța zonei atât localnicilor cât și vizitatorilor.

Imaginea de marcă - un concept unificator

ADEPT sprijină comunitățile locale pentru a dezvolta o imagine de marcă eficientă a zonei, incluzând un fel de termen generic de Marcă de Calitate a Mediului, cu ajutorul căruia produsele și serviciile locale vor fi imediat recunoscute. **Includerea zonei Sighișoara-Târnava Mare în rețeaua Natura 2000 ar contribui la crearea unei identități pentru zona Sighișoara-Târnava Mare**, simbolizând legătura, în mintea localnicilor și consumatorilor, dintre conservarea naturii și prosperitatea comunităților, și dintre managementul adecvat al mediului și produsele locale de înaltă calitate.

Exemple din alte țări

GERMANIA

Prackendorfer Moos din nord-estul Bavariei era în trecut una dintre cele mai mari și mai bine conservate turbării din Germania. În timp însă, mare parte din turbă a fost extrasă pentru a fi folosită drept combustibil sau a fost afectată de alte utilizări ale terenului. În ultimii 50 nu a mai oferit avantaje economice și aspectul turbăriei nu mai este unul atrăgător. Cu toate acestea, chiar în acest stadiu de degradare continuă să fie un important sanctuar al vieții sălbatice, capabil de regenerare.

Ca sit Natura 2000, turbăria a putut beneficia de finanțare printr-un proiect LIFE pentru regenerarea hidrologiei naturale. Deși turbăria nu le aducea câștiguri economice, oamenii s-au opus proiectului la început, neînțelegând de ce se pun atâtea eforturi și fonduri în acest „pământ sterp” și temându-se că un nivel mai crescut al apei ar îngreuna accesul în zonă.

Proiectul a decis să se ocupe de aceste temeri. Oamenii locului nu cunoscuseră turbăria decât în această stare degradată, așa că proiectul a dorit să le arate cum arătase ea în trecut și importanța ei în regiune. S-au strâns informații despre istoria locului și s-a editat o carte – prima carte despre această zonă, ilustrând diversitatea naturală a acestei arii care face parte din rețeaua ecologică Natura 2000.

Rezultatul

Proiectul a început să organizeze tururi cu ghizi și zona a început să fie tot mai bine integrată în circuitul turistic. Localnicii au început să vadă beneficiile turbăriei și fermierii din zonă au fost de acord să reducă aportul de fertilizatori pentru a ajuta aria să se regenereze.

Finlanda

În Finlanda centrală se găsește cea mai mare parte a industriei lemnului din această țară. Cele mai multe păduri sunt proprietate privată și orice restricții privind exploatarea forestieră ce derivă din desemnarea siturilor Natura 2000 sunt primite cu mare reticență. Așa că în debutul implementării Natura 2000, autoritatea regională de protecția mediului a decis să nu înceapă direct cu impunerea de restricții, ci au preferat o variantă indirectă, solicitând proprietarilor de pământuri obținerea unei aprobări de exploatare. Au realizat apoi un parteneriat cu Centrul Silvic pentru a testa această procedură în 10 situri Natura 2000 printr-un proiect UE.

Proiectul a oferit proprietarilor privați de pădure avantajul de a le realiza planul de management, care să ia în considerare valorile naturale ale zonei. Acest lucru le-a adus o imagine clară a ceea ce este permis și aprobarea din timp a lucrărilor pe care doreau să le efectueze.

Personalul proiectului a stat de vorbă cu fiecare proprietar de pădure, pentru a parcurge împreună parcela și a le arăta proprietarilor caracteristicile naturale ce trebuie conservate și implicațiile acestei nevoi de conservare. Deși o muncă solicitantă ca timp și efort, acest exercițiu a avut un rezultat important: a mărit încrederea proprietarilor care au fost ușurați să afle că Natura 2000 nu însemna scoaterea din exploatare a întregii păduri.

Marea Britanie:

1. Parcul Național Peak – sit Natura 2000. Fondurile UE au ajutat la dezvoltarea unei Mărci de Calitate Ecologică specifică zonei care asigură un mai bun marketing produselor locale. Această marcă a mărit totodată accesul fermierilor și a micilor întreprinzători la stimulente financiare de dezvoltare agri-ecologică sustenabilă din fonduri UE.
2. Familia Oates – Familia Oates este o familie de fermieri cu lungă tradiție ce trăiește în interiorul unui lanț de situri N2000. Ei reușesc să lucreze terenuri arabile mari și să vândă produse lactate și din care de vită la nivel premiu pentru că au acces la un pământ ce îndeplinește standardele organice datorită managementului ce ține cont de valorile biodiversității, fiind o arie de conservare specială avifaunistică. Pe lângă producția tradițională, prin fonduri europene, familia a reușit să își diversifice afacerile și să își deschidă propriul lor magazin de produse naturale. În felul acesta pot să își valorifice direct marfa, clienții lor fiind atât localnici cât și turiștii care fac tururi de tip „safari” în situl Natura 2000. site. www.rosuick.co.uk
3. Estuarul Fal Esutary este un sit Natura 2000 maritim pe coasta de sud a regiunii Cornwall. Prin punerea în legătură a operatorilor de bărci cu alte industrii de turism și recreație, proiectul River Links își propune să promoveze călătoriile fără autoturisme în zona estuarului, pentru a accesa restaurante, plaje și alte zone de interes turistic. Proiectul River Links a primit sprijin financiar pentru a ajuta la interpretarea mediului natural și unele dintre atracțiile sale principale cum ar fi Muzeul Maritim Falmouth au primit sprijin prin Fondurile Structurale Europene. www.falriverlinks.co.uk
4. Familia Mead a trăit pe aceeași fermă de multe generații, dar au reușit să adauge un plus de valoare produsului lor principal, laptele, prin producerea de brânzeturi de înaltă calitate care se distribuie acum la nivel național și internațional. Cu ajutorul fondurilor structurale europene au construit o unitate de producție și depozitare nouă, la standarde înalte, iar prin atenta monitorizare a calității și menținerea unor standarde ecologice în ferma lor au reușit să își promoveze o imagine de marcă puternică ce le-a adus și numeroase premii. www.lynherdairies.co.uk

Exemplu din Austria

“Șanse pentru Natură și Economie : Steirische Grenzmuir”

Austria și-a îndeplinit obligațiile de a implementa cele două Directive europene legate de natură, declarându-și cele mai valoroase arii naturale ca parte din rețeaua europeană Natura 2000. Aproximativ 16% din teritoriul austriac a fost inclus în Natura 2000.

Zonele de graniță sunt adesea regiunile Europei cele mai avantajate în ce privește biodiversitatea. Se găsesc aici valori naturale și peisaje bine conservate, influența activităților economice fiind una limitată. Unul dintre aceste exemple este de-a lungul graniței între Austria și Slovenia, o arie de 2.122 hectare, de o mare importanță ecologică europeană Estep arte din coridorul de 1.000 km al văii inundabile a râurilor Mur, Drava și Dunăre. Acest sit Natura 2000 conține peisaje cu o enormă diversitate de plante și animale: 8 tipuri de habitate, 13 specii de păsări, 26 specii de animale, toate incluse în anexele directivelor europene pentru natură.

Dar această regiune nu este doar o bijuterie naturală, ci și locul în care își duc viața mulți oameni. Situația veniturilor lor nu este una ușoară. Există doar câteva posibilități pentru găsirea unui loc de muncă, iar dezvoltarea economică e slabă. Provocarea cea mare este să se armonizeze interesele de ambele părți, atât cele legate de protecția naturii, cât și cele economice. Analize cost-beneficiu din alte zone de graniță din Austria au arătat că siturile Natura 2000 pot aduce un impuls pozitiv pentru o dezvoltare economică pe termen lung. Aici

conceptul Natura 2000 este utilizat ca politică de mediu și înglobat în strategiile de dezvoltare regională și comunitare. Companiile locale sunt implicate în planificarea și implementarea măsurilor, iar localnicii sunt implicați în mod activ.

În “Steirischen Grenzmuur” viitorul este în ecoturism. Se valorifică trendul vacanțelor de weekend și turismul pentru sănătate. Traseele în situl Natura 2000 site, materialele informative și expozițiile contribuie la activități educative și turismul de tip “aventuri în natură”. Regiunea este de importanță națională pentru barza albă, și de aceea se pun laolaltă energiile protecției speciei și cele din domeniul turismului., prin festivalul berzei sau ideea de “regiune certificată pentru observarea berzelor”. Aceste sinergii sunt utilizate și în sectorul agricol: piața produselor ecologice este în creștere, iar marca de Natura 2000 poate contribui la dezvoltarea marketingului și la directa promovare a produselor regionale. Un exemplu este dovleacul, folosit de ani și ani drept hrană pentru om și animale. Prin promovarea produselor tradiționale, dezvoltarea de noi rețete și de marketing inovator, dovleacul este considerat un aliment trendy pentru care turiștii sunt dispuși să plătească.